

Súd: Okresný súd Košice okolie
Spisová značka: 15C/148/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7514207341
Dátum vydania rozhodnutia: 20. 06. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Iveta Puškášová
ECLI: ECLI:SK:OSKE3:2019:7514207341.14

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Košice - okolie samosudkyňou JUDr. Ivetou Puškášovou v spore žalobcu T. P., nar. XX.XX.XXXX, bytom E. X, O., zastúpeného JUDr. Milanom Szöllosszym, advokátom so sídlom v Košiciach, Mlynská č. 28, proti žalovanej: Kooperatíva poisťovňa a.s., Vienna Insurance Group, so sídlom v Bratislave, Štefanovičova 4, IČO: 00 585 441, o zvýšení náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia takto

rozhodol:

- I.Súd žalobu z a m i e t a.
- II.Priznáva náhradu trov právneho zastúpenia žalobcu vo výške 80%.

odôvodnenie:

1.Okresný súd Košice- okolie rozhodol v konaní o náhrade škody na zdraví, v dôsledku dopravnej nehody dňa 21.04.2012, pri ktorej ako spolujazdec s F. H., D. F., P. P.Í. a G. S., sa viezli v osobnom motorovom vozidle, pričom žalobca utrpel otras mozgu, polytraumu, pomliaždenie pľúc, zlomeninu ľavého stehna, čiastočné ochrnutie horných končatín, zlomeninu 5-teho krčného stavca a na základe znaleckých posudkov tak, že zaviazal žalovanú na zaplatenie sumy 21.756,28 eur s 5,5%-ným úrokom z omeškania ročne zo sumy 398,08 eur od 13.06.2013 do zaplatenia, s 5,5%-ným úrokom z omeškania ročne zo sumy 5.274,20 eur od 17.07.2003 do zaplatenia, s 5,5%-ným úrokom z omeškania ročne zo sumy 2.415,- eur od 17.07.2013 do zaplatenia, s 5,25%-ným úrokom z omeškania ročne zo sumy 2.415,- eur od 17.07.2013 do zaplatenia, s 5,25%-ným úrokom z omeškania ročne zo sumy 56,40 eur od 28.12.2013 do zaplatenia, s 5,25%-ným úrokom z omeškania ročne zo sumy 11.141,20 eur od 16.01.2014 do zaplatenia a v prevyšujúcej časti žalobu zamietol, žiadnemu z účastníkov právo na náhradu trov konania nepriznal.

2.Rozsudkom krajského súdu zo dňa 21.02.2018 bol rozsudok súdu vo vyhovujúcom výroku a o súdnom poplatku potvrdený, v prevyšujúcej časti, t.j. vo výroku o zamietnutí žaloby a vo výroku o trovách konania, súd vrátil vec v rozsahu zrušenia na ďalšie konanie; a teda predmetom po zrušení rozsudku v prevyšujúcej zamietajúcej časti bol nárok žalobcu pre priznanie zvýšenia náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia s poukazom na to, že uznanie invalidity je jedným, nie však jediným dôvodom hodným osobitého zreteľa, pre splnenie ktorého môže súd náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia zvýšiť najviac o 50%, s poukazom na to, že rozhodnutím Sociálnej poisťovne zo dňa 25.05.2015 bol žalobcovi spätne priznaný od 15.10.2014 invalidný dôchodok, pričom už len samotná skutočnosť, že bol žalobca uznaný za invalidného v zmysle zákona č. 461/2003 je za splnenia zákonných podmienok dôvodom pre priznania zvýšenia sťaženie spoločenského uplatnenia s tým, aby súd tento listinný dôkaz riadne vyhodnotil, vrátane námietok žalobcu i žalovanej prednesených v priebehu sporu na súde prvej inštancie i v odvolacom konaní.

3. Predmetom posudzovania zostal nárok žalobcu pre priznanie zvýšenia náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia.

4. Súd teda doplnil dokazovanie vyžiadaním spisu z Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny, spisovej dokumentácie KE-1/OPČ/124/SOC/2015/121948, prednesmi zástupcu žalobcu, zástupcu žalovaného, ich písomnými podaniami, výsluchom svedka.

5. V konaní sa súd zaoberal zákonnými podmienkami dôvodov pre priznanie zvýšenia náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia, v súvislosti s priznaním invalidity pre žalobcu a vznesenou námietkou premlčania žalobcu.

6. Žalobca trval na požadovanom zaplatení zvýšenia náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia v sume 39.928,- eur ako i plnej náhrady trov konania.

7. Zástupca žalobcu zotrúval na svojich doposiaľ učených výpovediach, mal zato, že zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia je dôvodné, spĺňa zákonné dôvody pre mimoriadne zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia, už len samotná skutočnosť, že bol uznaný za invalidného v zmysle zákona o sociálnom poistení, je jednoznačným a právne nespochybniteľným dôvodom pre priznanie zvýšenia náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia, keďže rozhodnutím Sociálnej poisťovne zo dňa 25.05.2015 bol žalobcovi spätne od 15.10.2014 priznaný invalidný dôchodok. Okrem toho žalobca prezentoval i ďalšie skutočnosti pre priznanie zvýšenia náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia, ako je okolnosť invalidity, skutočnosť, že utrpel úraz vo veku 21 rokov, teda v mimoriadne mladom veku a že od tohto veku bude natrvalo po celý život limitovaný obmedzeniami, najmä obmedzením pohyblivosti ľavého bedrového kĺbu, obmedzením pohybu krčnej chrbtice, obmedzením hybnosti hrudníka a kvadruparézou, ide o následky, ktoré podstatným spôsobom obmedzili jeho život, vyradili ho z vykonávania športových a kultúrnych aktivít, je obmedzovaný v mobilite, keďže je odkázaný na používanie barlí pri chôdzi, obmedzenia hybnosti rôznych častí tela, ktoré ho limitujú pri všetkých úkonoch, trpí bolesťami celého tela, tieto bolesti ho sprevádzajú pri pravidelných a bežne vykonávaných samoobslužných činnostiach i pri pracovných úkonoch, i pri osobnej hygiene, a teda žalobca je zásadným spôsobom obmedzovaný a tento stav je u žalobcu trvalý a nezvratný od jeho mladého veku až do budúca, pričom toto sú skutočnosti, na ktoré je potrebné prihliadnúť, ako i na skutočnosť, že žalobca môže vykonávať len fyzicky nenáročnú prácu, ľahké, jeho plánom bolo v živote povolanie policajta, čomu podriaďoval svoje vzdelanie a záľuby, keďže nenavštevoval vysokú školu so zameraním na bezpečnostný management a venoval sa bojovým športom, posilňovaniu, tento jeho plán je natrvalo zmarený, pretože kvôli svojej telesnej indispozícii, nebude sa môcť zaradiť medzi príslušníkov polície, a teda je prípad hodný osobitného zreteľa. K vznesenej námietke premlčania žalovaného na zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia mal za to, že nárok na zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia nie je možné z hľadiska premlčania automaticky posúdiť rovnako ako náhradu za bolesť, či sťaženie spoločenského uplatnenia priznávanú na základe bodového hodnotenia v lekárskom posudku, základom pre posúdenie premlčania nároku žalobcu na zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia je podľa názoru zástupcu žalovaného nesporne v ustanovení § 106 ods.1 zákona OZ, kedy sa právo na náhradu škody premlčí za dva roky odo dňa, kedy sa poškodený dozvie o škode, mal za to, že ustanovenie § 106 ods.1 OZ je potrebné v prípade nároku na zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia vykladať v úzkej korelácii so znením § 5 ods.5 zákona č. 437/2004, ktorý určuje hmotnoprávne predpoklady vzniku nároku na náhradu škody za zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia, keďže uvedené ustanovenie okrem samotného vzniku škody na zdraví ako hmotnoprávny predpoklad tohto nároku uvádza aj existenciu dôvodov hodných osobitného zreteľa, menovite invaliditu poškodeného, preto žalobca má za to, že s prihliadnutím na tieto ustanovenia zákona sa môže domáhať až vtedy, keď má vedomosť o tom, že v jeho prípade sú dané dôvody osobitného zreteľa, pre vznik tohto nároku.

8. Ako hlavný dôvod osobitného zreteľa zákon uvádza invaliditu poškodeného, pričom žalobcovi bola invalidita priznaná až rozhodnutím Sociálnej poisťovne zo dňa 25.05.2015, a teda až z uvedeného rozhodnutia sa žalobca dozvedel a nadobudol vedomosť o tom, že je u neho daný nesporný dôvod hodný osobitného zreteľa a že si môže uplatniť nárok na zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia a až dátumom tohto rozhodnutia - rozhodnutia Sociálnej poisťovne sa žalobca dozvedel, že je invalidný a od tohto obdobia mu začala plynúť dvojročná subjektívna premlčacia lehota v zmysle ust.

§ 106 ods. 1 OZ na uplatnenie tohto nároku a pokiaľ si žalobca tento nárok uplatnil podaním zo dňa 18.09.2015, tak si tento nárok uplatnil včas, pred uplynutím subjektívnej dvojročnej premlčacej lehoty.

9. Poukázal na ustanovenia §§ 474, 353, 366, CSP a taktiež ustanovenia § 470 ods. 1,2 CSP, pričom mal za to, že keďže žalovaný vzniesol námietku premlčania až po vyhlásení uznesenia, ktorým bolo dokazovanie vyhlásené za skončené, až v odvolacom konaní, a to ani nie vo vlastnom podanom odvolaní, ale až vo vyjadrení k odvolaniu žalobcu dňa 21.10.2016 a s prihliadnutím na to, že Civilný sporový poriadok nadobudol účinnosť dňa 1.07.2016, je teda zjavné, že žalovaný uplatnil túto námietku neskoro, a preto z procesných hľadísk nie je možné absolútne na túto námietku prihliadať.

10. Zástupkyňa žalovaného mala za to, že k otázke premlčania nároku žalobcu na mimoriadne zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia, v plnom rozsahu zotrvala na svojom písomnom vyjadrení zo dňa 13.12.2018, ďalej uviedla, že tvrdenia žalobcu o tom, že premlčacia doba by mala začať plynúť až od uznania invalidity, považovala zástupkyňa žalovaného za účelové, ktoré odporuje doterajšej judikatúre, keďže podľa ustálenej praxe je predpokladom mimoriadneho zvýšenia sťaženia spoločenského uplatnenia existencia takých skutočností, ktoré súdu umožňujú vyvodiť záver, že obmedzenie poškodeného nemožno vyjadriť len základným odškodnením v SSU, ktoré už samo predstavuje náhradu za preukázateľne nepriaznivé dôsledky pre životné úkony poškodeného a pre uspokojovanie jeho životných a spoločenských potrieb a úloh. Pri posúdení začiatku plynutia premlčania doby je rozhodujúci deň ustálenia zdravotného stavu poškodeného. Začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby poškodeného nie je teda viazaný na okamih, kedy sa poškodený zo znaleckého posudku alebo lekárskej správy dozvie bodové hodnotenie svojej ujmy, ale výlučne ustálenie zdravotného stavu, ktorý citovala v zmysle nálezu Ústavného súdu SR sp. zn. IÚS 384/2015 zo dňa 16.09.2015, preto považuje za nelogické, prečo by začiatok plynutia premlčacej doby mal byť viazaný na priznanie invalidného dôchodku, ak nie je viazaný ani len na vydanie lekárskeho alebo znaleckého posudku, najmä však za situácie, kedy súdna prax podľa názoru žalovanej už ustálila, že priznanie invalidity je len jedným, nie však jediným dôvodom osobitného zreteľa a teda samotné priznanie invalidity bez ďalších predpokladov obmedzenia resp. vylúčenia poškodeného z osobného, rodinného, pracovného, spoločenského, športového atď. života nemôže byť dôvodom pre priznanie mimoriadneho zvýšenia sťaženia spoločenského uplatnenia, k čomu uviedla rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo/192/2015 zo dňa 23.02.2017, rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Cdo/212/2010 z 29.11.2011 a podobne, preto má za to, že samotné priznanie invalidity v zmysle rozhodovacej praxe súdov, nie je žiadnym nesporným dôvodom osobitného zreteľa tak, ako to tvrdí žalobca. Ďalej poukázala na to, že k otázke premlčania nároku na mimoriadne zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia vzniesla dňa 21.10.2016 v čl. III - 2, vyjadrenie k odvolaniu žalobcu, a odvolací súd opomenul sa vyjadriť k predmetnej námietke premlčania.

11. K otázke premlčania nároku na mimoriadne zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia žalovaná poukázala i na ďalšie konštantné súdne rozhodnutia (napr. rozsudok NS SR sp. zn. 6Cdo/26/2013 zo dňa 28.01.2015, rozsudok KS v Trnave sp. zn. 23Co/321/2014-269 zo dňa 16.03.2015 atď.). Žalovaná teda v plnom rozsahu trvá na tom, že nárok žalobcu na zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia je premlčaný.

12. V konaní súd vypočul aj svedka D. P., vo svojej výpovedi ako otec žalobcu uviedol, že po nehode resp. po úraze sa všetko zmenilo, keďže synovi museli vytvoriť úplne iné podmienky, kúpil byt na I. poschodí, doma má samostatnú izbu, športovať už nemôže, predtým aktívne cvičil, chcel byť policajtom, predtým chodil veľmi veľa lyžovať, v súčasnej dobe už nechodia spolu na výlety, i keď je pravdou, že syn má priateľku, ktorá sa o neho dodnes stará, pričom tá mu vypomáha aj doma, spoločne chodia aj na nákupy autom, toto motorové vozidlo, i keď používa barlu, jeho syn šoféruje sám, zvláda túto jazdu na menšie vzdialenosti, zároveň v súčasnej dobe pracuje jeho syn u neho vo firme na počítači, vykonáva administratívnu činnosť, s priateľkou boli aj na svadobnej ceste, žalobca nemôže dvíhať žiadne ťažké veci, roky pracoval na svojej fyzickej kondícii, keďže lyžoval, robil bojové umenie dva až trikrát do týždňa po dve hodiny, lyžoval, bicykloval. Svedok má štyri plnoleté deti, ktoré viedol k športovaniu a teda aj jeho syn - žalobca bol v týchto športoch veľmi aktívny.

13. Podľa ustanovenia § 5 ods.5 zákona č. 437/2004 Z. z. o náhrade za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia účinnej od 1.08.2004, v prípadoch hodných osobitného zreteľa, akým je uznanie invalidity, súd náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia môže zvýšiť najviac o 50%.

14.Podľa ust. § 6 ods. 1 citovaného zákona, poskytovateľ náhrady a poškodený môže uzavrieť dohodu o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia, a to aj nad výšku náhrady stanovenej týmto zákonom, najviac však do výšky náhrady ustanovenej v § 5 ods. 5, ak ide o náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, dohodu s poškodeným môže uzavrieť poisťovateľ alebo Slovenská kancelária poisťovateľov.

15.Podľa ods.2 tohto ustanovenia, dohoda o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia musí mať písomnú formu.

16. V konaní bolo nepochybne preukázané, že dňa 21.04.2012 došlo k nehode v okrese Košice - okolie kataster obce Kysak na komunikácii v ceste 3. triedy, k dopravnej nehode došlo tak, že vodič X. T. premával po ceste v smer od obce Veľká Lodina na Kysak, kde vošiel do protismeru, zišiel z cesty vľavo na trávnatý povrch, kde prednou časťou narazil do stromu, pričom pri tejto nehode utrpel vodič polytraumatické zranenia, ktorým na mieste podľahol a jeho 4 spolujazdci utrpeli ťažké zranenia a 1 ľahké. Okrem vodiča X. T. prepravovanými osobami bol i žalobca, F. H.E., ktorá bola v konaní vypočutá ako svedkyňa, D. F., P. P. Y. G. S..

17.Z vykonaného dokazovania je zrejmé, že dopravná nehoda zasiahla do života žalobcu a priniesla so sebou i trvalé následky a obmedzenia v bežnom živote, keďže úraz s vážnymi následkami utrpel žalobca vo veku 21 rokov, a rozhodnutím Sociálnej poisťovne bol uznaný za invalidného z dôvodu poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o 45%.

18.Nárok na mimoriadne zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia vo vzťahu k žalovanej uplatnil v zmysle § 15 ods. 1 zákona o povinnom zmluvnom poistení č.381/2001 svojím podaním zo dňa 17.09.2015, ktoré došlo žalovanej dňa 22.09.2015, vo výške 39.928,- eur, pričom žalovaná však neplnila, žalobca podal žalobu na súde dňa 17.04.2014.

19.Žalobca v konaní uplatnil teda nárok na zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia vo výške 39.928,- eur, žalovaná vzniesla námietku premičania uplatneného nároku.

20.Na základe súdom vyžiadaného obsahu spisu z Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny (č.l. 171 až 190) súd zistil, že rozhodnutím Sociálnej poisťovne zo dňa 25.05.2015 bol žalobca uznaný za invalidného pričom miera, resp. pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť je o 45% nižší v porovnaní so zdravou fyzickou osobou, a teda mu bol priznaný od 15.10.2014 invalidný dôchodok.

21.Z obsahu tohto spisu súd zistil, že súčasťou spisu je aj rozhodnutie Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny zo dňa 22.06.2015, ktorým žalobcovi bol priznaný peňažný príspevok na kompenzáciu zvýšených výdavkov súvisiacich so zabezpečením prevádzky osobného motorového vozidla, ďalej rozhodnutím zo dňa 19.06.2015 mu bol priznaný príspevok na osobitnú asistenciu, a to s účinnosťou od 1.06.2015, súčasťou spisu je aj lekársky posudok, avšak pre účely zákona podľa § 11 zákona č. 447/2008 Z. z., pričom podkladom pre tento posudok bol nález z 9.03.2015 s tým, že kontrola nie je potrebná a so záverom, že ide o fyzickú osobu TZP s odkázanosťou na sprievodcu pri zabezpečení pohybu, že vyžaduje pomoc inej fyzickej osoby pri niektorých činnostiach, je schopný prekonať bariéry, zvláda vstup do vane, výstup, neschopný s doprovodom premiestniť sa, nastupovať a vystupovať z prostriedku MHD a je teda odkázaný na sprievodcu pri zabezpečení pohybu, ďalej komplexný posudok zo dňa 9.06.2015, ktorý bol vypracovaný na základe žiadosti žalobcu na poskytnutie príspevkov na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia, súčasťou je aj dotazník týkajúci sa posudzovania odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri jednotlivých činnostiach, ktorý spracoval sociálny pracovník, lekársky nález na účely konania vo veciach kompenzácie vydania preukazu a parkovacieho preukazu vypracovaný dňa 16.04.2015 posudzujúcim praktickým lekárom pre dospelých, súčasťou sú aj lekárske správy, prepúšťacia správa z nemocnice zo dňa jeho prepustenia, t.j. 2.05.2012, lekárska správa a ďalšie lekárske správy z Univerzitnej nemocnice, ďalej lekárska správa zo dňa 9.03.2015, kde je konštatovaný stav po autonehode zo dňa 25.04.2012 s tým, že má problémy pri chôdzi po schodoch, nevie behať, čupnúť si, má bolesti ľavého stehna slabšie, horné končatiny, trpnutie prstov ľavej ruky ako i krčie, občas mu vypadávajú predmety z rúk s tým, že v danom prípade objektívny nález je taký, že chôdza je paraparetická, toho času bez pomôcok a v ťažšom teréne (mokrom, klzkom s

1 fd), lekársky nález vypracovaný ortopédom zo dňa 17.03.2015 práve pre účely poskytnutia príspevku zo strany Sociálnej poisťovne, kedy je odporúčanie z ortopedického hľadiska, kde je uvedené, že z ortopedického hľadiska je predpoklad postupnej progresie ťažkostí v postihnutých miestach, pričom nie je schopný pacient dlhšej chôdze, transportu v prostriedkoch MHD, nie je schopný dlhšej trvalej pracovnej záťaže, je možná pracovná záťaž bez nosenia bremien s pravidelnou zmenou polohy tela.

22. Podľa ust. § 100 ods. 1 OZ, právo sa premlčí, ak sa nekonalo v dobe v tomto zákone ustanovenej (§ 101 až 110). Na premlčanie súd prihladne len na námietku dlžníka. Ak sa dlžník premlčania dovoľá, nemožno premlčané právo veriteľovi priznať.

23. Podľa ust. § 106 ods.1 OZ právo na náhradu škody sa premlčí za dva roky odo dňa, keď sa poškodený dozvie o škode a o tom, kto za ňu zodpovedá.

24. V prejednávanej veci vzhľadom na vznesenú námietku premlčania súd túto námietku vzal na zreteľ, pričom má za to, že právo na mimoriadne zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia má podľa judikatúry súdov obdobný charakter majetkového práva, ktoré sa premlčuje, pričom pre začiatok plynutia premlčacej lehoty, je rozhodujúci okamih ustálenia zdravotného stavu poškodeného.

25. Na základe lekárskeho posudku o bolestnom a sťaženi spoločenského uplatnenia bolo žalobcovi určené bodové hodnotenie bolesti a sťaženia spoločenského uplatnenia s celkovým počtom bodov 1.702,5 vypracovaných MUDr. Ľubošom Tomčovčíkom zo dňa 9.10.2013, lekársky posudok zo dňa 19.09.2013 na počet bodov 35, ktorý sa týkal bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia lekárskeho posudkom zo dňa 29.04.2013 vypracovaný MUDr. Caisovou s celkovým počtom bodov 1.500, lekársky posudok zo dňa 19.09.2013 vypracovaný MUDr. Ľubošom Tomčovčíkom s celkovým počtom bodov 3.460.

26. Žalobca svojím podaním zo dňa 18.09.2015 okrem iného žiadal priznať zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia o 50%, čo pri základnom nároku na sťaženie spoločenského uplatnenia vo výške 79.856,- eur (požadovaných žalobcom žalobou) predstavuje sumu 39.928,- eur. Zo znaleckých posudkov je zrejmé, že zdravotný stav žalobcu bol ustálený pre účely bodového ohodnotenia sťaženia spoločenského uplatnenia dňom 21.04.2013, t.j. rok po nehode.

27. Žalovaná vzniesla v priebehu konania, k vyjadreniu k odvolaniu žalobcu zo dňa 21.10.2016 námietku premlčania, ktorú odôvodnila tým, že nárok na mimoriadne zvýšenie náhrady sťaženia spoločenského uplatnenia si žalobca uplatnil až podaním doručeným súdu dňa 18.09.2015, pričom podľa predložených lekárskeho posudkov bolo možné jeho stav považovať za ustálený k 21.04.2013.

28. Ďalej zdôraznila, že vzhľadom k tomu, že predmetné súdne konanie začalo pred 1.07.2016, bolo možné vzniesť námietku premlčania aj v odvolacom konaní s poukazom na ustanovenie § 470 ods.2 druhá veta zákona č. 160/2015 Z. z., Civilný sporový poriadok.

29. Je pravdou, že v konaní žalobca spolu so žalobou predložila dva lekárske posudky, lekárskeho posudok MUDr. Danice Caisovej zo dňa 29.04.2013 a lekárskeho posudok MUDr. Ľuboša Tomčovčíka PhD., ktorý bol síce vydaný dňa 19.09.2013, avšak aj v tomto lekárskeho posudku MUDr. Tomčovčík uviedol, že liečenie poškodeného žalobcu bolo ukončené dňa 21.04.2013, pričom uviedol, že zdravotný stav poškodeného T. P. bol ustálený pre účely hodnotenia sťaženia spoločenského uplatnenia dňa 21.04.2013, a teda 1 rok po uplynutí od poškodenia zdravia.

30. Právo na mimoriadne zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia má podľa judikatúry obdobný charakter majetkového práva, ktoré sa premlčuje, pre začiatok plynutia premlčacej lehoty je rozhodujúci okamih ustálenia zdravotného stavu poškodeného. Základným účelom inštitútu premlčania je pôsobiť na subjekty v občianskoprávných vzťahov, aby v primeraných dobách uplatnili svoje práva, zároveň aj zabrániť tomu, aby povinné osoby neboli po časovo neprimeranej dobe nútené splniť si svoje povinnosti a tým prispieť k právnej istote súkromnoprávných vzťahov. Inštitút premlčania takto zabraňuje dlhodobému trvaniu práv a im zodpovedajúcim povinnostiam a má viesť veriteľa k včasnému uplatneniu jeho práva. Poškodený, tak ako veriteľ, musí sledovať plynutie premlčacích lehôt tak, aby svoje právo v stanovenej lehote vykonal alebo uplatnil žalobou proti povinnej osobe na súde.

31. Dôvodné vznesenie námietky premlčania v občianskom súdnom konaní má za následok, že súd nemôže oprávnenej osobe nárok priznať, pritom platí zásada hospodárnosti konania, ktorá má viesť súd k tomu, aby prednostne túto vznesenú otázku - námietku premlčania posúdil.

32. Z ustálenej judikatúry vyplýva tiež, že nárok na mimoriadne zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia v súlade s ust. § 5 ods. 5 zákona č. 437/2004 Z. z. podlieha premlčaniu a to v dvojročnej subjektívne lehote, od kedy sa poškodený dozvedel o škode a o tom, kto za ňu zodpovedá, pričom v zmysle ust. § 106 OZ, je za deň, kedy sa poškodený dozvie o škode, potrebné považovať ustálenie zdravotného stavu poškodeného, kedy je už možné objektívne urobiť aj bodové ohodnotenie sťaženia spoločenského uplatnenia.

33. Z predložených listinných dôkazov je nepochybné, že zdravotný stav žalobcu bolo možné považovať za ustálený (i v zmysle znaleckých posudkov) ku dňu 21.04.2013, pričom žalobca si nárok na mimoriadne zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia uplatnil až v podaní, ktoré doručil súdu dňa 18.09.2015.

33. Súd v prejednávanej veci poukazuje na rozsudok Krajského súdu v Trnave č. 23Co/321/2014-2269 zo dňa 16.03.2015, ako i uznesenie I.ÚS 384/2015-16 zo dňa 16.09.2015, ktorý sa týkal sťažnosti voči rozsudku Krajského súdu v Trnave, kde Ústavný súd SR uviedol, že „právo na mimoriadne zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia má podľa uvedenej judikatúry obdobný charakter majetkového práva, ktoré sa premlčuje, pričom pre začiatok plynutia premlčacej lehoty je rozhodujúci okamih ustálenia zdravotného stavu poškodeného“.

34. Na základe vyššie uvedeného je možné konštatovať, že žalobca sa o škode, ktorá mu bola spôsobená dopravnou nehodou dozvedel z lekárskeho posudku, a teda z uvedeného je zrejmé, že žalobca - ako poškodená osoba sa dozvedel o škode vo forme sťaženia spoločenského uplatnenia v čase, kedy sa po skončení liečby jeho zdravotný stav ustálil tak, že bolo možné vykonať jeho bodové ohodnotenie, a teda získal ho spravidla z lekárskeho posudku, ktorým bolo sťaženie spoločenského uplatnenia ohodnotené a z nich je nepochybné a zrejmé, že k ustáleniu zdravotného stavu došlo dňa 21.04.2013, t.j. 1 rok po nehode, pričom žalobca si mimoriadne zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia, uplatnil až zmenou žaloby zo dňa 18.09.2015. I z týchto dôvodov je zrejmé, že nárok na zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia je premlčaný.

35. Súd iba okrajovo poznamenáva, že zmena žaloby bola uplatnená až 18.09.2015 a bola tak podaná až po uplynutí subjektívnej premlčacej doby. Uplynutiu premlčacej lehoty nebráni ani skutočnosť, že žalobca dňa 22.09.2015, až potom, ako si predmetný nárok uplatnil na súde, doručil návrh dohody podľa § 6 ods. 1 zákona č. 437/2004, kedy vyzval žalovanú na uzavretie mimosúdnej dohody, v súlade s citovaným zákonom, podľa ktorého poskytovateľ náhrady a poškodený môžu uzatvoriť dohodu o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia, a to aj nad výšku náhrady stanovenú týmto zákonom, najviac však do výšky náhrady ustanovenej v § 5 ods. 5. V prípade, ak ide o náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, tak ako v tomto prípade, dohodu s poškodeným môže uzatvoriť poisťovateľ alebo Slovenská kancelária poisťovateľov. Podľa ods. 3 citovaného zákonného ustanovenia poškodený je oprávnený uplatniť nárok na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia na súde, ak sa podal návrh na uzavretie dohody podľa ods. 1 a do troch mesiacov od jeho podania sa neuzatvorila dohoda podľa ods. 1 a neuspokojili sa nároky poškodeného, z ktorého podania je zrejmé, že žalobca si tento nárok uplatnil na súde skôr (zmenou žaloby dňa 18.09.2015) a až následne výzvou na uzavretie dohody u žalovaného.

36. Žalobca si tak mohol uplatniť svoj nárok na zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia spolu s podanou žalobou, resp. kedykoľvek v rámci plynutia premlčacej lehoty.

37. I vzhľadom k vyššie uvedeným skutočnostiam súd považoval návrh žalobcu podaním adresovaným súdu ako zmena žaloby zo dňa 18.09.2015 za premlčaný. Vzhľadom však ku skutočnosti uvádzanej v zrušujúcom uznesení krajského súdu týkajúcej sa zisťovania sa súd mal zaoberať aj dôvodmi uvedenými žalobcom, že až rozhodnutím Sociálnej poisťovne zo dňa 25.05.2015 bol žalobcovi spätne od 15.10.2014 priznaný invalidný dôchodok, pričom samotné uznanie za invalidného v zmysle zákona č. 461/2003 je za splnenia zákonných podmienok dôvodom pre priznanie zvýšenia náhrady za

sťaženie spoločenského uplatnenia s tým, že je potrebné, aby sa súd zaoberal aj týmto listinným dôkazom, ktorý súd žiadnym spôsobom nevyhodnotil v dôvodoch svojho rozhodnutia, a teda súd konštatuje, ako už bolo uvedené v bode č. 21, že je pravdou, že bol rozhodnutím Sociálnej poisťovne žalobcovi spätne od 15.10.2014 priznaný invalidný dôchodok, poznamenáva však, že i v prípade, ak by súd neprihliadol na námietku premlčania, uznanie invalidity je len jedným, nie však jediným dôvodom hodným osobitného zreteľa. Je tiež pravdou, že súčasťou spisu vyžiadaného zo Sociálnej poisťovne, sú aj posudky lekárov Sociálnej poisťovne, ktoré však boli vypracované iba za účelom kompenzácie zdravotného stavu žalobcu, nie za účelom vykonania bodového ohodnotenia sťaženia spoločenského uplatnenia, resp. „dobodovania zdravotného stavu poškodeného v dôsledku jeho zhoršenia“, čo v prípade pre ďalšie uplatnenie nároku žalobcu na mimoriadne sťaženie spoločenského uplatnenia by z hľadiska premlčania bol rozhodujúci práve tento okamih „dobodovania“ (pozri uznesenie ÚS SR sp. zn. I ÚS 384/2015). I z uvedeného je zrejmé, že dátum vzniku invalidity v danom prípade nekorešponduje s dátumom ustálenia zdravotného stavu pre posúdenie sťaženia spoločenského uplatnenia, pričom dátum vzniku invalidity určený v lekárskom posudku (Sociálnej poisťovne) nie je totožný s dátumom vydania rozhodnutia o invalidnom dôchodku, ktorý v zmysle ustálenej judikatúry nie je možné považovať za vznik dôvodu hodného osobitného zreteľa.

38. Na námietku zástupcu žalobcu týkajúcej sa vznesenej námietky premlčania zo strany žalovaného až po vyhlásenie uznesenia, ktorým bolo dokazovanie skončené s tým, že mal za to, že ustanovenie § 470 ods.1 a 2 CSP je možné použiť aj na konania začaté pred dňom rozhodnutia účinnosti CSP, pretože sa nejedná o ustanovenie o sudcovskej koncentrácii konania, ktoré nie je možné použiť, pričom žalovaná mala túto námietku premlčania vzniesť ako prostriedok procesnej obrany v zmysle ust. § 149 CSP v súlade s ustanovením § 366 CSP prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie možno v odvolaní použiť len vtedy, ak sa týkajú procesných podmienok, ak sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu, ak má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne právne rozhodnutie vo veci, alebo ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie, v iných prípadoch tieto prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany nemožno v odvolacom konaní použiť.

39. Podľa ust. § 470 ods. 1 CSP, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon i na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

40. Podľa ust. § 470 ods.2 CSP, právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované. Ak sa tento zákon použije na konanie začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, nemožno uplatňovať ustanovenia tohto zákona o predbežnom prejednaní, popretie skutkových tvrdení protistrany a sudcovskej koncentrácii konania, ak by boli v neprospech strany.

41. Prijatím zákona č. 160/2015 Z. z. s účinnosťou od 1.07.2016 došlo k zrušeniu zákona č. 99/1963 O.s.p.. Nová právna úprava dôsledne dodržiava princíp okamžitej aplikability procesnoprávných noriem, čo znamená, že nová právna úprava sa použije na všetky konania, a to i na konania začaté pred dňom účinnosti CSP s výnimkami z tohto základného pravidla ustanovených v § 470 ods.2 CSP.

42. Podľa ust. § 152 CSP hmotnoprávna námietka je právny úkon strany spôsobujúci zmenu, zánik alebo oslabenie práva protistrany.

43. Uplatnenie hmotnoprávnej námietky však podlieha sudcovskej a zákonnej koncentrácii konania (§ 153 a 154 CSP).

44. V zmysle vyššie citovaných zákonných ustanovení súd môže námietku premlčania vyhodnotiť ako dôvodnú a žalobu na tomto základe zamietnuť.

45. O trovách konania súd rozhodol v súlade s ustanovením § 255 ods.1 CSP a priznal žalobcovi náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci a to vo výške 80% s tým, že o výške náhrady trov konania v súlade s ust. § 262 ods.2 CSP rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresnom súde Košice - okolie písomne, v troch vyhotoveniach.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania, t.j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje, podpisu a spisovej značky konania (§ 127 ods. 1, 2 CSP) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh). (§ 363 CSP)